

מסורת הש"ס

- (א) ועל סה: ט.ט.
- (ב) על סה: (ג) ו' סה
- מסורת: קדוש ט.ט.
- (ד) מסורת: ט.ט. (ה) נה
- מה: (ו) סה: ט.ט.

חורה אור השלם

1. וכתב בן בית הדין
אלמנה וגרושה וזרע אבן
לא ושבא אל בית אביה
כנעורה מלחם אביה
תאכל וקל לו לא יאכל
בה ויקרא כב יג
2. וכתב בן בית הדין
לאיש זר הוא בתרומה
הקדשים לא תאכל.
ויקרא כב יב
3. וזכר אלמנה וגרושה
כל אשר אסרה וזרע על
נפשה יקום עליה.
במבוי ל'
4. ואת חוזה התנופה
ואת שוק התרומה
תאכלו בפקוקים ותרומה
אחה ובנין ובנותיו אתך
כי חזק וזק בניך נתנו
ומבוי שלמי בני
ישראל.
ויקרא יד

הנהרות הב"ח

(ה) נמי למתנה כנעוריה
למעוטי ודל דלי סנה
רמחנה לו לה דמעיקרא:
(ו) ר"ח דיה נסן וי'
לה ישראל מקדמתי:

מוסף רש"י

כשהיא חוזרת. לית
אניה נמחתי הכנען וזרע
אלו חוזרת לתרומה
ואניה חוזרת לחוזה
ויקרא. על שמים לזכר
כשאר חרות החלטה.
דמעוטי ודל דלי סנה
ובנין ויקרא (ו) וי'
ובנין ויקרא ויטע סה.
וגדר אלמנה וגרושה
יקום עליה מה ת"ל.
למה הוצק למכור יקום
עליה. כי ימי ימי לה. והנה
אלף כלל נמחתי מפידיה
אף איה נמחתי על שם נסח.
ועל כלל משפחה. וזו
התאמלה משפחה מולד
מכלל אל ומכלל כנען
במבוי וסנה. אלא הרי
שומרו האב בו. לומר
לא גא נמחתי אלמנה
וגרושה מן הנסיון. דהא
כתיב נס סה כתיב איה
מכר איה יקדמי יהי
אין איה יקדמי איה
למלחמה ע"י מפרת שלחן
שעו עשו לא מיעו לך
המכוסים אלה ומשפט
טדתי כתיב איה ומשפט
טדתי כתיב איה. וזו
שמרה כדקדמיה
למלחמה אין איה יקום
אין קורא נס סה כתיב איה
אם כתיב איה. לשיב אה
כתיב איה ומלחמה איה
לה כתיב איה איה כתיב
איה איה ומקראי שיה
לאה כתיב איה על כנען ויטע
איה יקום עליה ויטע.
הררן עלך י' שבתות

יש מותרות פרק תשיעי יבמות

פו.

עין משפט
ור מצוה

כה א מ"י פ"ו מהל'
תרומוה הלכה ה
טו"ד פ"י ע"ל:
בו ב מ"י שם הלכה י'
והלכה ה:
בו ג מ"י שם הל' ית:
בה ד ה מ"י שם הל"ו:
בב ו טו"ד י"ד סתן
גלע סעף י'
ל ז מ"י פ"ו מהל'
תרומוה הלכה י' ועי'
כ"ג:
לא ח מ"י שם פ"ה הלכה
ה:
לב ט מ"י שם הל"ו:

תוספות ישנים

במ"ד מן הקדשים לא
תאכל מלחם כתיב בקדשים
ומכיו תתרומוה הקדשים
משמע מזהו מן הקדשים
ואיל דרשוי דוקא כתיב
לאיש זר לא תאכל דכתיב
כתיב בקרא יב סה כי
היה לאיש זר וי' אלף כי
נכרה לו מה תאכל דהא
מלחם זר דכתיב משמע כי
נכרעה למתן ולמחר פסלה
לעולם וזה לא אכלה אף
בתרומה דכתיב איה
יושבת חמה בעלה ופיק'
אין מרמזי ויבנה אל בית
למלחמה למשקלך אל בית
אלה זר לא ששעיין לך
המכא דלא תאכל כתיב
ויקרא כתיב לאיש זר דהא
אף בתרומה דעלמא אל בית
אלה מקרא דוכתיב אל בית
איה כתיב וז"ל קרא
דמרימתי קדשים לא תאכל
לא איהי אלא מחזרת:
וש"ך לע"ז ח"ל ח"ד ח"ד ח"ד
לה וזה אין לה. הקדשה
הרי"ב כי היכי לתרומתו בני
יקום פ"י דנפשה חמיס
חמיס משום דכתיב דכתיב
עטס ותפרתי אה דכתיב
ויקרא לו כשעת מיתה אכל
איה לו כן כשעת מיתה
איה חתיב חמיס לפרטיה
מן היכוס כמו כן נמלח לגבי
אין לה כשעת מיתה אכל כי
יהי לה זרע כשעת מיתה מן
הזר אע"פ דמות חז"כ לא
תשוב לתרומת בית איה.
וי"ל אפלי תהם בני יקום
דגלי קרא דכתיב דכתיב
דכתיב ויטע קרא
מפשייה אכל בני תרומה
אין לו מקרי להוציא קרא
מפשייה דכתיב משמע
זרע אין לו כל זמן שאין
זרע עמו. וזה נראה
לנפשי דקדוש בני יקום
משמע שפיר קרא אין וכן
לו כשעת מיתה קרא איה חתיב
כי יטע אחוס ידיו ומת
אחד מהם וכן אין לו כשעת
מיתה ואם לו כן כשעת
מיתה אין זרע אין לו כי
מת. אכל בני תרומה נכדדי
הנה הכיכוס וז"ל כשעת
ככל עת שלא יחיה לו זרע
תשוב לתרומת בית איה
דהא ככל עת שמת זרע
שגפיה אלמנה ויזרעה
זרע אין לה ויכתיב אמר
קרא דמיטיל בתרומה לדי
נפא כ"י לנפשי:

ואימא פרש אהרת נדרים. פ"י נקונט' ללא תימנה כי היכי
לענין תרומה הדרא למילתא קמייתא הדרא נמי לענין
נדרים ולפי טעם זה היה נראה דפריך אכל נשואה אפילו נכנסה
למסרה דא נמלחמה תיהדר למילתא קמייתא ועל זה ז"ל
הא כבר פסקה מתא דבי רבי ישמעאל
דמשמע דפשיטא ל"י ככלל שום דרשה
שמואלה מכלל אב ומכלל בעל ולא
הדרא ולא איטריך ליה קרא אלא
למסר האב לשלומו הבעל דסלקא
דעתך דמיהדר משום דכתיב לא
נשאת: **אלמנה** וגרושה מה
הצמוד לזכר. מימה דלאיטריך
למדדשיין כפרק בתרא דנדרים
(דף סה:): **היאך** אני קורא.
היכל דנתארמלה או נתגרשה הוא
דלאיטריך קרא שפיל האב יכול
להפר דה"פ שמעיל כאן חזרה
הואיל ולא היה כאן יראה גמורה
אכל כל זמן שלא נתארמלה פשיטא
לדון יכול להפר מכיון שמשך ולא
לשלומו הבעל בלאו האי קרא דמלחם
בית אביה נפקא כתיבות כפ' נערה
(דף מה:): כדדכ"ו התם פירט לשמכר
האב לשלומו הבעל ונדרים נמי גמרי'
מהסת: **התם** כתיבי מיעוטי
הבא לא כתיבי מיעוטי. מימה לר"י
דשלמא לכל הני אמוראי דרשוי
משאר קראו דכתיב נהו איהי אחי
ספיר דמיעוטי כתיב בני איהי דוקא
אכל לריבא דר שילא דרשה מיהא
בתרומת הקדשים מאי משמע דהיא
בחוזה לבית אביה מיירי וי"ל כיון
דכתיב רישיה דקרא וכת איה כתיב
נראה דבחוזה לרשות אביה מיירי
ומיירי קשה למאן דרשוי מלחם איה
מכשר לגבוי כנה נמי כתיב ילדי בימו
הס יאכלו בלחמו ודרשוי (ועל דף
סו.) ילוד מאכיל ויהוה לן למימר
בלחמו ולא ככשרו:

הדרן עלך יש מותרות

גבוה קא זכו ורבא אמר יואת חוזה התנופה ואת שוק התרומה תאכלו
אחה ובניך ובנותיך אתך בזמן שאתך אמר רב אדא בר אבהו תנא
כשהיא חוזרת לבית אביה חוזרת לתרומה ואינה חוזרת לחוזה ושוק יבשביל
בנה חוזרת אף לחוזה ושוק אול רב מרדכי אמרה לשמעתיא קמיה דרב אשי
אמר מהיכא קא מתרביא מובת מי עדיפא לה מינה התם כתיבי מיעוטי
הבא לא כתיבי מיעוטי: בת כהן שניסת לישראל וכו': ת"ר ושבה אל
בית אביה פרט לשומרת יבם כנעוריה פ"רש למעוברת והלא דין הוא
ומה במקום שלא עשה ולד מן הראשון כולד מן השני לפוטרה מן הייבום
עשה עובר כילוד מוקם ושעו ולד מן הראשון כולד מן השני לפוטרה
מן התרומה אינו דין שנעשה עובר כילוד לא מה לי עשה עובר כילוד לענין
ייבום שהרי עשה מתים כחיים נעשה עובר כילוד לענין תרומה שלא עשה
מתים כחיים ת"ל כנעוריה פרט למעוברת ואיטריך למכתב (ה) מעוברת
ואיטריך למכתב וזרע אין לה ודאי כתב רחמנא וזרע אין לה מעיקרא חד
גופא והשתא תרי גופי אבל מעוברת דמעיקרא חד גופא והשתא חד גופא
אימא תיכול צריבא ואי כתב רחמנא מעוברת דמעיקרא גופא

סריקא

חורס. בת כהן. אבל בת ישראל החוזרת לאכול בתרומה כשזיל כנה כגון ילדה מכהן וינסת לישראל ומת חוזרת אף לחוזה ושוק לגבי בת
כהן כתיבי מיעוטי: פרט לשומרת יבם כנעוריה פרט למעוברת והלא דין הוא
והלא דין הוא. ולמה לי קרא ומה במקום שלא עשה ולד מן הראשון כולד מן השני לפוטרה מן הייבום ולא עשה עובר כילוד
מקום ששעו ולד מן הראשון: עשה עובר כולד. שאל היה מעוברת שפוטרה דכתיב (דכתיב סה) כן אין לו זרע עמו ככל
ענייני: מקום ששעו ולד מן הראשון. בת כהן שניסת לישראל וילדה לו ומת וינסת לאחר מות כלה בניס עדיין היא אסורה בתרומה משום ולד מן
הראשון דהא כתיב וזרע אין לה והי ר"י לה: לענין ייבום שהרי עשה מתים כחיים. מת בעלה ואח"כ מת כנה הרי הוא כתי ואינה חוזרת
להתייבם כדאמרינן בשמעתין (ע"ג) דכתיב דכתיב טעם: לענין תרומה שלא עשה מתים כחיים. בת כהן שילדה משראל ומת בעלה ואח"כ כנה חוזרת
לבית אביה. וכולהו נפקי מקראי בשמעתין (ע"ג): ואיטריך למכתב כנעוריה. למעוטי מעוברת ואיטריך למכתב וזרע אין לה למעוטי י"ל וז"ל:

הראשון כן בן עליה קודם שנתגרשה מן השני כיון לאחר שנתגרשה דהא גיבוש השני לו מעלין ילא מורדין: שהרי קנסא הוא. כמו כן אין לתקן כשני דככל שני הני הולך ממור משפט קנס: ודאימא משום דלאיטריך וסריקא כדכתיב
דמ"ח וי"ח ומעיקרא מאי פ"ד דכתיב לריבא דעד א' מהימן מאי קרא' א' השמין מהימן אפי' אפי' איה יודע מהימן. וי"ל דהתיב דלאיטריך לוי דוקא אלא היה אפי' איה יודע מדנקט ויאל אמר לא אכלתי. משמע דמקרא משום
דלא (אמר) אכלתי קראתי דידע שפיר דלא אכל והשתא אף דהי דקראתי וינלח משום דלאיטריך וזה נקט והוא אפי' אפי' איה יודע מהימן: רבי מתיב מחייב. וי"ח מאי חייבא שיקי האב הלא אמת' חייב תרומה ופשיטא
אין משמטין אתן. וי"ל הית הילכ שואה מיהא שואה חייב דוחי כיון שואה מיהא שואה חייב ייבא דהא אסור דלוי חייב ודאי לא יפירע אפי' לא משמט: אב ילכא לומ' מודי היתו. והסת סריקא מן
הא הלא אפי' איה חתיב עטמו רשע. ומשך דר"ל דמלחמה דכתיב דמלחמה דכתיב אפי' נפשי פשע כתיב טעמה:

א: פ"י לקמן פ"ב מהס' דמקראי שיהרין ג"כ נ"ב.